

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

дійти консенсусу у формуванні кордону між адміністративними регіонами різних країн.

Список літературних джерел:

1. Montello D. (2002). Regions in Geography: Process and Content. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://geog.ucsb.edu/~montello/pubs/regions.pdf>
2. Методологія OECD визначення функціональних регіонів та функціональних міських територій. OECD Regions at a Glance (2013). – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/reg_glance-2013-5-en.pdf?expires=1557583150&id=id&accname=guest&checksum=1DF7102BEB2B321D27D97F132A752BF4
3. Region as a Basic Territorial Unit of Regional Development / Radulović Dejan, Pindžo Renata, Radulović Sofija, Vuković Darko. // Economic Analysis. – 2015. – №3. – С. 69–80.
4. EU- Interreg Programmes. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://interreg.eu/list-of-programmes>
5. Alpenrhein-Bodensee-Hochrhein Transborder Region. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://regiosuisse.ch/alpenrhein-bodensee-hochrhein-vier-laender-programm>

Науковий керівник: **Кончин В.І.**, к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

Маляревський В.М., аспірант

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

СТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ ПРОДОВОЛЬЧОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНІВ ЯК ЗАПОРУКА ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ

Анотація. Роль України як світового постачальника продовольства дедалі зростає. Сучасні вимоги до організації виробництва, обміну, розподілу та споживання продовольства, зокрема з імплементацією вимог ЄС, вимагають охоплення широкого кола питань, пов'язаних з розвитком сільського господарства, харчової промисловості, функціонування ринків продовольства, продовольчої безпеки, безпечності та якості продовольства тощо, які виходять за межі традиційних для вітчизняної науки категорій. Розв'язання цих питань потребує системного підходу до вивчення процесів, пов'язаних із виробництвом і

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

споживанням продовольства, складових продовольчої системи, чинників, що впливають на її розвиток. Продовольча система країни формується на регіональному рівні під впливом економічних, політичних, соціальних факторів і умов навколишнього природного середовища, що визначають ефективність взаємодії суб'єктів сільського господарства, промисловості та торгівлі для забезпечення потреб населення у харчових продуктах.

Ключові слова: регіональна агропромислова політика, регіональна продовольча безпека, регіональна продовольча система, регіональний аграрний ринок.

1. Формування державної та регіональної агропромислової політики продовольчої безпеки з урахуванням економічних, кліматичних, територіальних особливостей особливостей регіонів є ключовим елементом створення ефективної продовольчої системи. Продовольчу безпеку слід вважати комплексною проблемою, яка визначається фізичною, економічною доступністю продовольства, його якістю та безпекою, рівнем та структурою споживання продуктів харчування населенням, стійкістю та ступенем незалежності продовольчого ринку, рівнем розвитку агропромислових секторів та ефективністю використання природно-ресурсного потенціалу.

2. Регіональна аграрна політика продовольчої безпеки має базуватися на кластерному підході, при якому вона формується як комплексне явище у тісному взаємозв'язку між агропромисловою, зовнішньоекономічною, продовольчою політикою державного публічного управління, діяльністю у сферах якості і безпеки продовольства та харчування населення. Кожен із зазначених структурних елементів характеризується цільовою спрямованістю на досягнення основної мети – створення ефективного, сучасного продовольчого ринку для забезпечення сталого економічного розвитку регіонів та країни в цілому. Інструментом втілення регіональної аграрної політики має стати науково обґрунтована Продовольча система України.

3. Продовольча система – організаційно впорядкована економічними, політичними, соціальними та умовами навколишнього природного середовища взаємодія суб'єктів сільського господарства, промисловості і торгівлі, спрямована на забезпечення потреб населення у харчових продуктах. Продовольча система охоплює все суспільство, інститути і процеси, за допомогою яких сільськогосподарські продукти виробляються, переробляються і доводяться до споживачів. Поєднання механізмів в єдину систему забезпечує досягнення однієї з основних цілей аграрної політики держави – гарантування продовольчої безпеки в умовах глобальної продовольчої кризи та забезпечення умов сталого розвитку економіки.

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

4. Формування та реалізація регіональної продовольчої системи вимагає інституціоналізації цього процесу. Це може бути здійснено на базі існуючих організаційних структур шляхом встановлення тісного співробітництва між усіма органами державного управління та бізнесу, мове йде про кластерний аналіз сучасного рівня продовольчої безпеки регіонів та створення програм підвищення цього рівня.

5. Забезпечення продовольчої безпеки на державному та регіональному рівнях є однією із найважливіших задач сьогодення. Вирішення цієї проблеми має спиратись на кількісне оцінювання рівня продовольчої безпеки, яке передбачає розробку та застосування комплексу економіко-математичних методів і моделей. Одним із аспектів такого оцінювання у регіональному розрізі є виявлення та аналіз можливих відмінностей між регіонами у споживанні продуктів харчування, що викликані різними соціально-економічними умовами та звичками населення у харчуванні.

6. На регіональному рівні слід забезпечити збалансований розвиток регіональних ринків продовольчих товарів з високою доданою вартістю на основі кластерної спеціалізації сільського господарства та харчової промисловості, з урахуванням необхідності розвитку малих фермерських господарств. Створення системи фінансового, кредитного, податкового, страхового, матеріального забезпечення; створення регіональної ринкової інфраструктури; гарантування продовольчої безпеки шляхом створення необхідних продовольчих запасів.

7. На рівні підприємств регіонів основним завданням є узгодження планів об'ємів виробництва, асортименту продукції, реалізації та переробки продукції з необхідним ресурсним забезпеченням для розширеного виробництва, оптимізація ресурсних баз переробних підприємств. Все це створює потребу в тісному спілкуванні регіональної влади з бізнесом, створення політики публічного управління регіонів з опорою на власний ресурс та підприємницький потенціал.

8. Запобігання диспропорціям у розвитку різних продовольчих кластерів має забезпечуватися через розподільчу функцію Продовольчої системи, що полягає в створенні умов для ведення підприємницької діяльності на законодавчому рівні, розробленні програм підтримки необхідних продовольчих кластерів регіонів, підтримки малих та середніх фермерських господарств, діяльність яких спрямована здебільшого на внутрішній регіональний ринок. Така підтримка повинна бути наступною :

- державні закупівлі продовольчих товарів для створення продовольчого резерву, насамперед, у малих та середніх підприємств;
- пільгове кредитування необхідних кластерів продовольчого ринку, насамперед, з високою доданою вартістю;

Інтернаціоналізація vs економічний локалізм регіонів

- пільгове оподаткування таких підприємств або вивільнення від оподаткування на певний період;
- забезпечення підприємців публічною інформацією місцевих органів влади про державні закупівлі інших регіонів країни;
- на державному рівні – це сприяння ефективному використанню експортного потенціалу регіонів з наголосом на експорт продукції з вищою доданою вартістю.

9. Загальновідомо, що головною проблемою становлення і розвитку малих та середніх фермерських господарств є їх матеріально-технічне забезпечення, це пов'язано з їх залежністю, насамперед, від імпортової складової у виробництві. Таке становище негативно впливає на рівень продовольчої безпеки в тому, що:

агропромислове виробництво майже повністю залежить від імпорту сільськогосподарської техніки, яка часто-густо, була у використанні, що різко знижує продуктивність праці в секторах; транспортних засобів перевезення продукції; засобів зберігання та переробки, крім того, унеможлиблює використання фінансових важелів з боку держави для створення сприятливих умов ведення підприємницької діяльності. Виходячи з зазначеного, перш за все, на державному рівні необхідно створити програми розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу, спираючись на вітчизняну наукову та технологічну базу, створивши умови не тільки для виробництва, а й для реалізації машинобудівної продукції на внутрішньому ринку країни. Таким чином, це, разом із зазначеними вище заходами підтримки, вирішить проблему створення та становлення малих та середніх фермерських господарств, нових підприємств переробної промисловості, що створить сучасний продовольчий ринок.

10. Підсумовуючи все вищенаведене, можливо зробити висновок, що регіональний розвиток продовольчої системи спрямований на максимальне використання місцевих ресурсів та мінімізацію впливу негативних факторів: територіальних, кліматичних, географічних, соціальних.

На загальнодержавному рівні ефективна продовольча система має створювати оптимальний розподіл спеціалізації регіонів агропромислового комплексу, забезпечувати розвиток внутрішнього ринку, сприяти більш ефективному використанню експортного потенціалу країни, давати необхідний поштовх у економічному розвитку різних секторів національної економіки, формувати умови для зниження рівня безробіття населення та повернення спеціалістів різних секторів з-за кордону в країну.

Отже, становлення ефективної продовольчої системи України має сприяти розвитку всього національного господарства, поліпшувати економічне та соціальне становище, зміцнювати продовольчу безпеку держави і робити Україну більш конкурентоздатною на світовому рівні.

Список літературних джерел:

1. Середньостроковий план дій Уряду до 2020р./ КМУ 2016р.- с.84-87
2. Офіційний сайт Міжнародного інституту по дослідженню продовольчої політики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifpri.org>
3. Офіційний сайт Міжнародного інституту по дослідженню продовольчої політики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ifpri.org/>
4. Офіційний сайт ПРООН. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.undp.org/>
5. Кленнерт К. Продовольственная безопасность и полноценное питание. Ответы на глобальные вызовы / Клаус Кленнерт. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.inwent.org/>
6. Глобальний індекс продовольчої безпеки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://foodsecurityindex.eiu.com>.
7. Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року: Закон України від 18.10.2005 № 2982 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: – <http://www.rada.gov.ua>.
8. Державна служба статистики, електронний ресурс / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Політика щодо інвестування у сільське господарство: Україна. – [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.oecd.org/globalrelations/Agricultural_Investment_Policies_Ukraine_UKR.pdf
10. Куць О.І. Харчова промисловість України: потенціал та напрямки ефективного використання ресурсів / О.І. Куць // Матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. [Продовольчі ресурси: проблеми і перспективи] / Інститут продовольчих ресурсів НААН України. – К.: НЦЦ «ІАЕ». – 2014. – С. 3-14.
11. Яценко О. М. Розвиток експортного потенціалу аграрного сектора економіки України в умовах глобалізації / О. М. Яценко, Н. Г. Невзгляд, А. Г. Невзгляд // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – № 3. – С. 39–48.
12. Харчова промисловість України: стратегічні аспекти розвитку: монографія / за заг. ред. акад. НААН Я.М. Гадзала; Інститут продовольчих ресурсів НААН. – К.: Аграрн. наука, 2016. – 380 с.
13. Єдина комплексна стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на 2015-2020 роки: Міністерство аграрної політики та продовольства України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://minagro.gov.ua/node/16025#building>
14. ФАО-Україна. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.fao.org>